

У н у д у л м у р

Унудулмаз сәһәткар Аббас Сәһһәттин Јахын гоһузмларындап бир чоху Бақыда Јашајыр. Онлардан Јахшы таныдығым Сәһһәттин балдызы Достуханым Рајајева, онун әри Ленин орденли муәллим Нәчәфгулу Рајаев, ғызы рус дили муәллими Гәхәр ханым, Достуханымны бачысы оғлу, һәм дә күрәкәни, тибб елмләри докторы М. Мейдијев вә бир чох башгаларыны аһсал кәстәрмәк олар. Достуханым хала өз гајыкешлији илә һамының һөрмәтини газанан ағсачлы бир анадыр. О да, узун илләр өмүр сүрдүјү һәјат Јолдашы, пенсияда олан Нәчәфгулу муәллим дә артыр өмүрләрини әсас һиссәсини Јашамышлар. Ғызлары Гәмәр ханым онлардан бир нечә километр аралыда Јашаса да, елә күн олмас ки, вахтының 3—4 саатыны ата-анасының Јанында кечирмәсин. еһтијачлары, гајылары илә марағланмасын.

Бақының 558-чи мәһәлләсиндәки бүтүн гоһшулар Гәмәр ханымны ата-анаја, өвләда, һәјат Јолдашына олан һөрмәт вә еһтирамындап данышырлар. Ону Достуханым кими чох һәчиб бир гадын бөјүдүб тәрбијә етмишдир. Достуханым халаның исә илк тәрбијәчиләриндән бири бөјүк шаиримиз Аббас Сәһһәт олмушдур. Достуханым хала Сәһһәттин балдызыдыр. О, бир муддәт Сәһһәттин аиләсиндә Јашамыш, бу аиләнин тәрбијәсини мәнйисәмийшдир. Сәһһәттин достлары, Јахын адамлары илә таныш олмушдур. Достуханым хала өзү бу һагда дејир:

— Мән 6—7 Јашында оlanda Мирзә Аббасгулукилдә (Аббас Сәһһәт) Јашамаға башладым. Бачым Солтаннисәнин өвләди олмурду. Бу, бачыма хүсусилә пис тә'сир кәстәрирди. Нәһәт, 7 илдән сонра бачымың бир ғызы олду. Адыны Ругијәсолтан гојдулар. Сәһһәт аиләсиниң өвләд сарыдан бәхти кәтирмәди. Нечә дејәрләр, әлләриндә, овучларында олан бир ғызлары да 9 Јашында икөн вәфат етди. Бу, аиләнин мә'јуслуғуна сәбәб олду.

Мирзә Аббасгулуның әсас сәһәти һәкимлик иди. Бу сәһәдә онун халга бөјүк хејри дејирди. Језнәмни мәнә кәстәрднји гајыны да өмрүм бөјү унутмарам. Белә ки, мөзләрим о вахт кениш Јајылмыш трахома хәстәлијинә тутулмушду. Чох пис вәзијәтдә идим. Мирзә Аббасгулу буна лагејд галмады. О, һәр күн ишдән ева кәлиб кәзләримә дәрман тоқуб кедәрди. О, мәнә нечә муәличә етдисә, трахоманың әзаб-әзијәтиндән өмүрлүк хилас олдум. Инди Јашым 70-и кәсә дә ејнәндән истифадә етмирәм.

Мирзә Аббасгулуның атасы Молла Әлаббас өз оғлуну руһани кими тәрбијә етмәк истәјирди. Буна көрә дә ону Хорасан шәһәринә кәндәрмишди. Аһчаг Мирзә Аббасгулу Теһранда тибб институтуну гуртарды. Сонралар ики ил Па-

рисдә галды. Мирзә Аббасгулу фарс, әрәб, франсыз дилләрини Јахшы билирди. Сонра рус дилини дә өјрәтмишди. Рус дилиндә иһтаһан вериб һәким ишләмәк һүғуғу газанмышды. Бачым исә савадсыз иди. Бу иһула белә, ағыллы вә мейрибан бир гадын иди. Олдуғча сәмиһи доланырдылар. Онларын бир дәфә дә олсун сөзсәзә кәлдијини көрмәмишдәм.

Мирзә Аббасгулу Шамаһыда реалны мөктәбдә Азәрбајҗан дили дәрсиһи дејирди. Јахшы хатырлајырам ки, о, еадә Јазы-позу илә дә чох мәшғул оларды. Бөјүк шаиримиз М. Ә. Сабирлә Јахын дост идиләр. Сабир тез-тез бачымыкә кәләрди. Күчә гапысы бағлы оларды. Гапының тағылтысына мән кедәр. Мирзә Әлаббәри һәјәтә өтүрәрдим. Ини шаир бир-бири илә саатларла сөһбәт едәр, бир-бирләринә шә'р охујардылар. Бә'зән үрәкдән гајгәһә чәкиб күлдүвләринә төччүбләнердим. Сонралар баша дүшдүм ки, Сабирни дузалу шә'рләринә үрөкдән күлмәмәк олмазмыш. Онларын габағына тез-тез чај гојдуғум күнләри дә Јахшы хатырлајырам.

1918-чи илин март һадисәләри чох ағыр нәтичәләр верди. Биз Ағсудан кечиб Мирзә Аббасгулуның дајысы Мирсаһибни Јашадығы Сабирабад рајонунун Галагајын кәндина кетдик. Јолда солғунчулар вәр-јохумузу әлиһиздән алдылар. Тәхминән бир нечә ај Галагајында галды. Сонра Мирзә Аббасгулу Кәнчәјә дәвәт етдиләр. Гатарла ораја кетдик. Бачымың әри демәк олар, Кәнчәдә һәкимлик едә билмәди. Гатардан дүшәндә Мәмһәд вә Набат алы ев саһибләриниң мәнзилиндә бизә чох һөрмәтлә јер вердиләр. Ева чатан кими Мирзә Аббасгулу деди ки, үшүјүрәм, тез мәнә јер салын. Аз сонра Гаракөзов фамилијалы бир һәким дә кәлиб Мирзә Аббасгулу мұәјинә етди. Баша дүшдүк ки, вәзијәти ағырдыр.

Јадымда галдығына көрә 12—13 күндән сонра, јәһни 1918-чи ил август ајының 26-да бөјүк шаиримиз вәфат етди. Бу көзәл, хошхасијәт инсаның өлүмү ағыр итки олду. Көз Јашлары ичиндә Кәнчә чајындан чаршабда чај дашы кәтириб онун төбриниң үстүнә төкдүјүм күнләр Јадымдадыр. Ону дәфн едәнләр кери дөнәндә Мирзә Аббасгулуның атасыны көрмәдиләр. Демә, Молла Әлаббас төбристанлыгда бүдрәјиб гулуја дүшүбүш. Гујудан чыхарыланда чаны орадача чыхды. Ата вә оғул ејни вахтда, ејни күндә дәфн олундулар. Бу ағыр, ачынаҗалы һадисәләрдән сонра бачым да чох Јашамады.

Һәмни вахтдан узун илләр кечмишдир. Лакин мәнә аталыг едән, чох һәчиб, хејрхәһ инсаның хәјалы һеч бир заман Јадымдан чыхмыр.

Сәһбәтн Јазды:
Чавад ЧАВАДҒЫ.